הִלְכוֹת חֲנֻכָּה סִימָן תרעו

תרעו סֵדֶר הַבְּרָכוֹת וְהַהַדְלָקָה. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א א הַמַּדְלִיק בְּלֵיל רִאשׁוֹן מְבָרֵךְ שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת, (ף) [א] (א) לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה וְשֶׁעָשָׂה נִסִּים וְשֶׁהֶחֱיָנוּ, ב וְאִם לֹא בֵּרַךְ זְמַן בְּלֵיל רִאשׁוֹן, מְבָרֵךְ בְּלֵיל שֵׁנִי (ב) אוֹ כְּשֶׁיִּזְכֹּר: **ב** ג מִלֵּיל רִאשׁוֹן וְאֵילָךְ מְבָרֵךְ (ג) שְׁתַּיִם, לְהַדְלִיק וְשֶׁעָשָׂה נִסִּים. הגה: * וְיֵרֵךְ כָּל הַבְּרָכוֹת (ד) קֹדֶם שֶׁיַּתְחִיל לְהַדְלִיק (מהרי"ל (מנהגים)): **ג** ד מִי שֶׁלֹּא הִדְלִיק (ה) וְאֵינוֹ עָתִיד לְהַדְלִיק בְּאוֹתוֹ הַלַּיְלָה, (ו) וְגַם אֵין מַדְלִיקִין עָלָיו בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּשֶׁרוֹאֶה נֵר חֲנֻכָּה מְבָרֵךְ שֶׁעָשָׂה נִסִּים, וּבְלֵיל רִאשׁוֹן מְבָרֵךְ גַּם שֶׁהֶחֱיָנוּ, ה וְאִם אַחַר כָּךְ בְּלֵיל שֵׁנִי אוֹ שְׁלִישִׁי בָּא לְהַדְלִיק, (ג) (ז) אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ: **ד** (ח) ו אַחַר שֶׁהִדְלִיק אוֹמֵר (ג) הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ אָנוּ מַדְלִיקִין עַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנִּסִּים וְעַל הַנִּפְלָאוֹת וְכוּ': **ה** ז יַתְחִיל לְהַדְלִיק בְּלֵיל רִאשׁוֹן (ט) בַּנֵּר הַיּוֹתֵר (ד) [ד] יְמִינִי, * וּבְלֵיל שֵׁנִי כְּשֶׁיּוֹסִיף נֵר אֶחָד סָמוּךְ לוֹ, יַתְחִיל וְיבָרֵךְ עַל הַנּוֹסָף שֶׁהוּא

בְּאֵר הַגּוֹלָה

א מִימְרָא דְּרַב יְהוּדָה שַׁבָּת כ"ג (ע"א). ב טוּר בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת אֲבִיו הָרא"ש. ג שָׁם, בַּמַּיְמָרָא הַנִּזְכֶּרֶת. ד שָׁם, וּכְפֵרוּשׁ רַשִׁ"י (ד"ה הרואה העובר) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יִצְחָק בֶּן יְהוּדָה מִשּׁוּם רַבֵּנוּ יַעֲקֹב. ה תְּשׁוּבַת אַשְׁכְּנַזִּית (שו"ת מהר"ם מרוטנבורג ד"פ סי' נז). ו טוּר בְּשֵׁם מַסֶּכֶת סוֹפְרִים (פ"כ ה"ו). ז מַהֲרִי"ק בְּשָׁרָשׁ (קכ"ד) [קפ"ג] עַל פִּי הַמַּדְרָכִי בְּפֶרֶק ב' דְּשַׁבָּת (סי' רסח) בְּשֵׁם רַ"מ.

בַּאֵר הֵיטֵב

א (ף) לְהַדְלִיק. וְכֵן כָּתַב הָאָרֶ"י זַ"ל (שער הכוונות דרושי החנוכה). וְעַיֵּן שָׁלֵ"ה (מס' תמיד פ' נר מצוה אות ה) שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר שֶׁלַּחֲנֻכָּה תִּבָּה אַחַת, וְעַיֵּן בְּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן ג'. אִם שָׁכַח וְהִדְלִיק נֵר אֶחָד פָּחוֹת מִן הָרָאוּי יַדְלִיק עוֹד וְלֹא יְבָרֵךְ, כִּי הַבְּרָכָה שֶׁעָשָׂה בִּתְחִלָּה עַל חִיּוּב כָּל הַנֵּרוֹת עָשָׂה, בֵּית יוֹסֵף סִימָן תרע"ב (ד"ה וכתוב באחרונה), מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסי'), עַיֵּן שָׁם: **ג** (ב) אֵינוֹ. וְהוּא הַדִּין אִם אִשְׁתּוֹ הִדְלִיקָה עָלָיו בְּראשׁוֹן, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): **ד** (ג) הַנֵּרוֹת. אַחַר שֶׁהִדְלִיק נֵר הָרִאשׁוֹן אוֹמֵר הַנֵּרוֹת, וְיִהְיוּ ל"ו תִּבּוֹת מִלְבַד שְׁתֵּי תִּבּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת רְמָז לְמִנְיַן הַנֵּרוֹת. רַשַׁ"ל (בשו"ת סי' פה). וּבְשֶׁנֵי תֵּבוֹת הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ יֵשׁ שְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת רְמָז לִשְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה: **ה** (ד) יְמִינִי. בְּתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן ק"ו כָּתַב דִּבְנֵי רַיינוּ"ס

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה. בַּגְּמָרָא (שבת כג.) (ף) וְכָל הַפּוֹסְקִים אִיתָא נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה, וְכֵן כָּתַב הַמַּהַרְשַׁ"ל (שו"ת סי' פה), אַךְ שֶׁכָּתַב שֶׁיֵּאמַר 'שֶׁלַּחֲנֻכָּה' בְּמִלָּה אַחַת וְלֹא 'שֶׁל חֲנֻכָּה' שְׁתֵּי מִלּוֹת, וְהָעוֹלָם אֵין נוֹהֲגִין לְהַקְפִּיד בָּזֶה [פְּרִי מְגַדִּים (א"א ריש הסי')]. 'בַּזְּמַן הַזֶּה' (ג) וְלֹא 'וּבִזְמַן'. 'וְהִגִּיעָנוּ לִזְמַן הַזֶּה', הַלֶּמֶ"ד בְּחִירֹ"ק וְלֹא בְּפַתַּ"ח: **ב** (ב) אוֹ כְּשֶׁיִּזְכֹּר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁיִּזְכֹּר בְּשְׁאָר הַלֵּילוֹת בְּשַׁעַת הַהַדְלָקָה [לְבוּש (ס"ב)]. וְאִם נִזְכַּר אַחַר הַהַדְלָקָה (ג) אֵינוֹ מְבָרֵךְ בְּלַיְלָה זוֹ עוֹד: **ב** (ג) שְׁתַּיִם לְהַדְלִיק וְשֶׁעָשָׂה נִסִּים. דְּנֵס כָּל יוֹמָא אִיתָא שֶׁהֲרֵי כָּל שְׁמוֹנָה יָמִים הִדְלִיקוּ מִן הַפַּךְ, (ד) אֲבָל זְמַן, מֻשְׁהֲגִיעָנוּ לְהַתְחָלַת הַזְּמַן הִגִּיעָנוּ: (ד) קֹדֶם שֶׁיַּתְחִיל לְהַדְלִיק. דְּבָעִינַן שֶׁיִּהְיוּ הַבְּרָכוֹת עוֹבְרוֹת לַעֲשִׂיָּתָן. הִדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה וְשָׁכַח לְבָרֵךְ עַל הַדְּלָקָתָהּ וְרַק קֹדֶם שֶׁהִדְלִיק כֻּלָּן נִזְכַּר דַּעֲדַיִן לֹא בֵּרַךְ, (ה) יֵשׁ לוֹ לְבָרֵךְ כָּל הַבְּרָכוֹת [תְּשׁוּבַת רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר מַהֲדוּרָה תִּנְיָנָא סִימָן י"ג], עוֹד כָּתַב שֶׁאִם נִזְכַּר לְאַחַר שֶׁהִדְלִיק כֻּלָּם אֵין לוֹ לְבָרֵךְ בִּרְכַת 'לְהַדְלִיק', (ו) רַק בִּרְכַת שֶׁעָשָׂה נִסִּים (ז) וְכֵן בִּרְכַת 'שֶׁהֶחֱיָנוּ' (מ) יֵשׁ לוֹ לְבָרֵךְ: **ג** (ה) וְאֵינוֹ עָתִיד לְהַדְלִיק בְּאוֹתוֹ הַלַּיְלָה. אֲבָל אִם יַדְלִיק אַחַר כָּךְ לֹא יְבָרֵךְ אַרְאִיָּה, כֵּיוָן דְּיוּכַל לְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ עַל הַהַדְלָקָה: (ו) וְגַם אֵין מַדְלִיקִין וְכוּ'. וְיֵשׁ פּוֹסְקִים (ט) דְּסָבְרִי דַּאֲפִלּוּ יוֹדֵעַ שֶׁמַּדְלִיקִין עָלָיו בְּבֵיתוֹ, כֵּיוָן דְּהוּא בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ מַדְלִיק (י) וְגַם אֵינוֹ מִשְׁתַּתֵּף עִם אֲחֵרִים בְּפִרְסֵי, צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַרְאָיָה לְהוֹדוֹת עַל הַנֵּס וְגַם לְבָרֵךְ אָז 'שֶׁהֶחֱיָנוּ', (י) וּמִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ כְּדַאי לַעֲשׂוֹת כֵּן לְמַעֲשֶׂה דְּסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל: (ז) אֵינוֹ חוֹזֵר וְכוּ'. מִשּׁוּם דַּהֲלֹא בֵּרַךְ מֵאֶתְמוֹל כְּשֶׁרָאָה הַנֵּרוֹת. וְאִם בְּאֶתְמוֹל לֹא בֵּרַךְ כְּלָל מִשּׁוּם דְּסָמַךְ עַל אִשְׁתּוֹ שֶׁמַּדְלֶקֶת בְּבֵיתוֹ, וּכְפִי מַה דְּמוּכָח מִדִּבְרֵי הַמְחַבֵּר דְּאִם אִשְׁתּוֹ מַדְלֶקֶת עָלָיו בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ חָשׁוּב כְּמוֹ שֶׁהִדְלִיק בְּעַצְמוֹ, עַל כֵּן אִם בָּא בְּלֵיל שֵׁנִי לְבֵיתוֹ וּמַדְלִיק (יג) אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַת שֶׁהֶחֱיָנוּ: **ד** (ח) אַחַר שֶׁהִדְלִיק וְכוּ'. אַחַר שֶׁהִדְלִיק נֵר הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא הָעִקָּר אוֹמֵר הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ וְיִגְמֹר הַהַדְלָקוֹת בָּעוֹד שֶׁאוֹמֵר 'הַנֵּרוֹת' כּוּ'. וּבְנֶפֶשׁ 'הַנֵּרוֹת' (יג) יֵשׁ שִׁלְשִׁים וְשֵׁשׁ תֵּבוֹת נֶגֶד הַנֵּרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה מִלְּבַד אִלּוּ שְׁנֵי תֵּבוֹת 'הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ', כְּלוֹמַר, הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ הֵם שִׁלְשִׁים וְשֵׁשׁ, עַד כָּאן לְשׁוֹן רַשַׁ"ל (שם). [וּבִשְׁנֵי תֵּבוֹת 'הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ' יֵשׁ שְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת רְמָז לִשְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה]. א] וּמִכָּל מָקוֹם מִי שָׁנוֹהֵג לוֹמַר 'הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ' לְאַחַר שֶׁהִדְלִיק הַכֹּל נְמִי שַׁפִּיר דְּמֵי [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ה)]: **ה** (ט) בַּנֵּר הַיּוֹתֵר יְמִינִי וְכוּ' יַתְחִיל וְיבָרֵךְ עַל הַנּוֹסָף וְכוּ'. וְאֵין חִלּוּק בֵּין שֶׁמַּנִּיחַ מִימִין הַפֶּתַח וּבֵין שֶׁמַּנִּיחַ מִשְּׂמֹאל

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] לְהַדְלִיק. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. דִּבְשַׁבָּת אוֹמְרִים נֵר שֶׁל שַׁבָּת, לְפִי שֶׁנֵּר חֲנֻכָּה אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ וְלָזֶה אָמַר נֵר חֲנֻכָּה לְהוֹרוֹת כִּי הַנֵּר אֵינוֹ כִּי אִם לְמִצְוָת חֲנֻכָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנֵר שֶׁל שַׁבָּת הַכַּוָּנָה שֶׁאֲנוּ מִשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ וְנָרוֹ יָאִיר לְתוֹעֶלְתֵּנוּ וְזֶה הַנֵּר הַמָּאִיר הוּא שֶׁל שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"א). וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"א) כָּתַב עוֹד טַעַם דְּחֲנֻכָּה אֵין מְצוֹת הַמַּעֲשֶׂה רַק בְּנֵר לְבַד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן שַׁבָּת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת קִדּוּשׁ סְעוּדָה כו', וְנֵר גַּם כֵּן אֶחָד מֵהֶם. שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר נֵר שֶׁל שַׁבָּת הַנּוֹדָע בְּכַמָּה עִנְיָנִים מִבֹּקֶר עַד הַנֵּר, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּכֶנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט) בְּשֵׁם אִגֶּרֶת הָרַמְבַּ"ם (שו"ת מהדו' בלאו סי' רצג), שֶׁהַגַּר יָכוֹל לוֹמַר שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ וְאִם רָצָה לוֹמַר שֶׁעָשָׂה נִסִּים לְיִשְׂרָאֵל יֹאמַר, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תע"ג (ס"ק כז) בְּשֵׁם אוֹר הַחַיִּים פָּרָשַׁת בְּהַעֲלֹתְךָ (במדבר ט יד), שֶׁגַּר יָכוֹל לוֹמַר כָּל סֵדֶר הַהַגָּדָה עֲבָדִים הָיִינוּ כו', עַיֵּן שָׁם: **ה** [ד] יְמִינִי. עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ה) [אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח)]:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] הָרַב בְּסִידּוּרוֹ כָּתַב לוֹמַר הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ אַחַר הַדְלָקַת כָּל הַנֵּרוֹת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת חֲנֻכָּה סִימָן תרעו

קמה:

יוֹתֵר שְׁמָאלִי (י) * כְּדֵי לְהַפְנוֹת לְיָמִין, וְכֵן בְּלֵיל שְׁלִישִׁי כְּשֶׁיּוֹסִיף עוֹד אֶחָד סָמוּךְ לִשְׁנֵי נֵרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת יַתְחִיל בַּנּוֹסָף וּבוֹ יַתְחִיל (ה) [ה] הַבְּרָכָה וְאַחַר כָּךְ יִפְנֶה לְצַד יָמִין, (יא) וְכֵן בְּכָל לַיְלָה, נִמְצָא שֶׁתָּמִיד

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק א׳ סוֹף סִימָן צ״ח, שֶׁכָּתַב עַל רְאָיַת מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) מִימְרָא דְּר״נ (ע״א) שֶׁאֵין רְאָיָה, דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּשָׁפִיר כְּהַלְכוּשׁ לְהַדְלִיק מִיָּמִין לִשְׂמֹאל כְּדַרְכּוֹ הַכְּתִיכָה. דְּהָתָם נָמֵי גַּבֵּי מַתָּנוֹת מְזֻבָּח הַפְּנִימִי יֵשׁ לוֹמַר דְּמָה שֶּׁמּוֹשֵׁךְ יָדָיו אֵלָיו כְּדַרְכּוֹ הַכְּתִיכָה הָוֵי דֶּרֶךְ יָמִין וּמֵה שֶּׁמּוֹשֵׁךְ יָדָיו מִנֶּגֶד גּוּפוֹ וְהָלְאָה הָוֵי דֶּרֶךְ שְׂמֹאל, עַיֵּן שָׁם: **(ה) הַבְּרָכָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמֵה שֶּׁכָּתַב וְכָל זְמַן שֶׁעוֹסֵק כוּ׳ מַשְׁמַע קְצָת דְּאַף לְאַחַר שֶׁהִדְלִיק כָּלָם אֶלָּא שֶׁעֲדַיִן עָסוּק שָׁם בְּתִקּוּן הַפְּתִילוֹת וְכַיּוֹצֵא בּוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ, וְזֶה אֵינוֹ. כַּמְבֹאָר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן י״ט דְּלִהַשׁ״ךְ (סק״ג) לֹא יְבָרֵךְ אַחַר הַשְׁחִיטָה כְּלָל כְּשֶׁלֹּא בֵּרַךְ קֹדֶם, וּלְהַפְרִי חָדָשׁ (סק״ג) מְצִי לְבָרֵךְ תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר שֶׁל הַשְׁחִיטָה, וְכֵן מְבֹאָר לְעֵיל סִימָן תל״ב (ס״א) דְּלְאַחַר סִיּוּם הַבְּדִיקָה אֵין לְבָרֵךְ, וְעַיֵּן סִימָן קס״ז סָעִיף ח׳ וּבְסִימָן (תר״מ) [תרל״ט] סָעִיף קָטָן י״ח וּבְסִימָן תרנ״א (באר היטב) סָעִיף קָטָן י״ב (עַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁאִם שָׁכַח לְבָרֵךְ קֹדֶם הַלְקִיחָה, מְבָרֵךְ עַדַיִן, וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים שָׁם (א״א ס״ק יא) שֶׁכָּתַב שֶׁיֵּשׁ לָהּ מַשָּׁךְ זְמַן שֶׁצָּרִיךְ לְנַעֲנֵעַ, וּכְאֵלֶּה רַבָּה (שם ס״ק טו) כָּתַב דְּלְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים מִיקְרֵי זֶה עוֹבֵר לְעַשְׂיָתָן, דְּכָל זְמַן שֶׁהִיא בְּיָדוֹ עֲדַיִן הוּא עוֹסֵק בְּמִצְוָתוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְאֵין זֶה עִנְיָן לְכָאן דְּהָתָם טַכְסִיס הַבְּרָכָה עַל הַלְקִיחָה, וְכָל זְמַן שֶׁהוּא בְּיָדוֹ חַד לְקִיחָה הִיא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן שֶׁטַּכְסִיס הַבְּרָכָה לְהַדְלִיק מִיָּד גַּמְר מִצְוָתוֹ. וְאֶפְשָׁר דְּגַם כָּאן אִם הֶעָסָק בְּעִנְיָן שֶׁאִם לֹא הָיָה מַתְקֵן הָיָה עוֹמֵד לְכַבּוֹת מִיָּד, שֶׁפִּיר יָכוֹל לְבָרֵךְ, דְּהָוֵי לֵיהּ כְּלֹא הִדְלִיק עֲדַיִן כְּלָל כֵּיוָן שֶׁהָיְתָה עֲתִידָה לְכִבּוֹת מִיָּד, וּבְכֹהֲאי גַּוְנָא וַדַּאי כְּבָתְה זְקוּק לָהּ, וְאֶפְשָׁר דְּגַם הַבָּנְטָת הַגְּדוֹלָה (סי׳ תרעג הגה״ט) וְהַשַּׁ״ז (שם סוסק״י) שֶׁהֶבִיא בְּסִימָן תרע״ג סָעִיף קָטָן י״א, מוֹדִים בָּזֶה דְּחוֹזֵר וּמַדְלִיק בִּבְרָכָה, דְּהָתָם כָּתַב הַשַּׁ״ז, מַדְלִיק בְּמָקוֹם שֶׁהָרוּחַ מְצוּיָה, דְּשָׁמָּא דְּמָיָא לִשְׁמָנִים שֶׁאֵין נִמְשָׁכִים אַחַר הַפְּתִילָה, עַיֵּן שָׁם, וְהָתָם גַּם כֵּן אֵינוֹ [כְּבִירוּר] רַק חֲשָׁשׁ שֶׁלֹּא יִמְשֹׁךְ הַיֶּשֶׁת וְיִכְבֶּה אוֹ שֶׁלֹּא יַעֲמֹד בְּרוּחַ, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים הַהַדְלָקָה עַצְמָהּ הָיְתָה כְּרָאוּי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה דְּבְשָׁעַת הַדְלָקָה גּוּפָהּ יְרוּדִי שֶׁלֹּא תִּהְיֶה דּוֹלֶקֶת בְּלֹא הַתְּקוּן וּבְרָכָה לְבַטָּלָה הִיא אִם אֵינוֹ מְתַקֵּן, וּבְכֹהֲאי גַּוְנָא מִסְתַּבְּרָא שֶׁיְּכוֹל לְבָרֵךְ אַחַר הַהַדְלָקָה קֹדֶם הַתִּקּוּן דְּתִקּוּן זֶה בְּוַדַּאי שַׁיָּךְ לְהַדְלָקָה, וּכְאֵלּוּ לֹא הִדְלִיק דְּמֵי. אַךְ בְּהַלְכוֹת קְטַנּוֹת שָׁם כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, שְׁאֵלָה, אִם הִדְלִיק הָרִאשׁוֹן וְלֹא בֵּרַךְ אִם יְבָרֵךְ עַל לְצַד חֲלַל הַחֲדָר, וְיַתְחִיל בַּנֵּר הַנּוֹסָף וִיסַיֵּם בַּנֵּר שֶׁאֵצֶל הַכֹּתֶל, וְכֵן בְּכָל לַיְלָה שֶׁאַחַר כָּךְ יוֹסִיף נֵר אֶחָד לְצַד חֲלַל הַחֲדָר וְיַתְחִיל בּוֹ וִיסַיֵּם בְּאוֹתוֹ שֶׁאֵצֶל הַכֹּתֶל. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְסַדֵּר כֵּן יְסַדֵּר אוֹתָם עַל הַכֹּתֶל כְּשׁוּרָה מִצַּד יְמִין הַפֶּתַח, וְאַף עַל פִּי שֶׁהָאַחֲרִים שֶׁיּוֹסִיף לֹא יִהְיוּ כֻּלָּם בְּשָׁפָה הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח, אֵין חֶשְׁשׁ בָּזֶה כֵּיוָן שֶׁהַנֵּר הָרִאשׁוֹן הוּא בְּאוֹתוֹ טֶפַח סָגִי, וְיַתְחִיל בְּכָל לַיְלָה בַּנּוֹסָף שֶׁהוּא יָמִין הַמְזֻמָּן בְּפָנֵי הָאָדָם, וְדִלְיכָא אַחַר כָּךְ עַד נֵר שֶׁאֵצֶל הַכֹּתֶל כֵּן נִרְאֶה לִי נָכוֹן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם. וּמַשֶּׁה מֹשֶׁה (סי׳ תתקפ) כָּתַב בְּשֵׁם רַשַׁ״ל שֶׁיַּנִּיחַ בְּתוֹךְ חֲלַל הַפֶּתַח כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַשַׁ״ל, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא כָּל הַנֵּרוֹת בְּשָׁפָה הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח, וּלְהַדְלִיק בְּלֵילָה רִאשׁוֹנָה בַּנֵּר שֶׁאֵצֶל הַכֹּתֶל וּבְלֵיל שֵׁנִי יוֹסִיף לוֹ נֵר שֵׁנִי סָמוּךְ לוֹ לְבָרֵךְ, הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן ג׳, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

מַתְחִילִין לְהַדְלִיק בַּנֵּר יוֹתֵר שְׂמֹאל וּפוֹנֶה לְצַד יָמִין מִשֶּׁעָשָׂה כָּל פְּנוֹת וְכוּ׳, וְכֵן עָשָׂה מַהֲרַ״ם, וּבְנֵי אוֹסְטְרַיי״ךְ מַתְחִילִין לְצַד יָמִין וּמַדְלִיקִין כְּדַרְכָּן שְׁאֵנוּ בְּנֵי בְרִית כּוּתִיִּין, וְכָתַב שָׁם לְהַשְׁוּוֹת הַדֵּעוֹת הַלָּלוּ, דִּבְמָקוֹם שֶׁאֵין מְזוּזָה בַּחֲדַר מַמְשִׁילָא צָרִיךְ לְהַדְלִיק בִּימִין הַכְּנִיסָה בְּצַד הַשָּׂפָה הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח, וְאִם כֵּן הַנֵּר שֶׁהוּא כְּנֶגֶד יְמִינוֹ הוּא הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח לְעוֹלָם, וּבוֹ צָרִיךְ לְהַתְחִיל שֶׁהוּא עִקַּר הַמִּצְוָה דִּבְדִידֵיהּ לְחוּד הָוֵי סָגֵי אִי לֹא הָוֵי בָּעֵי לְמֵיהְוֵי מִן הַמְהַדְּרִין, אֲבָל בְּנֵי רַיינוּ״ס מַיירֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מְזוּזָה בְּחַדְרוֹ וְאִם כֵּן הוּא צָרִיךְ לְהַדְלִיק מִשְּׂמֹאל הַכְּנִיסָה, וְאִם כֵּן נֵר הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח לְעוֹלָם נֶגֶד שְׂמֹאלוֹ. וְאִם תֹּאמַר אִם כֵּן מַה צָּרִיךְ מַהֲרַ״ם לְמֵעֲבַד הָכִי כְּשֶׁעָשָׂה כָּל פְּנוֹת וְכוּ׳, תִּיפּוֹק לֵיהּ מִשּׁוּם הַאי טַעֲמָא דְּצָרִיךְ לְהַדְלִיק תְּחִלָּה בְּשָׂפָה הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּנִפְקָא מִינַּהּ אִם הָיוּ הַנֵּרוֹת מְסֻדָּרִים מִצַּד הַפֶּתַח לְצַד הַקָּצֶה שֶׁכְּנֶגֶד הַפֶּתַח, כְּגוֹן אִם הַפֶּתַח בְּמִזְרָח וְהַנֵּרוֹת מְסֻדָּרִים מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב, שֶׁאז צָרִיךְ לְהַפְךְ פָּנָיו לְדָרוֹם וּלְהַתְחִיל בְּנֵר שֶׁסָּמוּךְ לַפֶּתַח וְלֹא יַהֲפֹךְ פָּנָיו לְצָפוֹן וְיַתְחִיל בְּאוֹתוֹ הַנֵּר מִשּׁוּם דְּכָל פְּנוֹת וְכוּ׳, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב בֵּית יוֹסֵף (ד״ה וכתרומת הדשן) עַל זֶה וְנִרְאֶה שֶׁמְּנְהֵג בְּנֵי רַיינוּ״ס הוּא הַנָּכוֹן, שֶׁצָּרִיךְ לְהַדְלִיק בְּכָל לַיְלָה עַל הַנֵּר הַנּוֹסָף וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב כָּאן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְאֵין לְחַלֵּק בֵּין הֵיכָא שֶׁהַנֵּרוֹת בִּימִין הַכְּנִיסָה לְהֵיכָא שֶׁהֵם בִּשְׂמֹאל הַכְּנִיסָה, וְכֵן אָנוּ נוֹהֲגִים. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. (וְהַנָּה בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סי׳ תרעו סק״ג) כָּתַב דְּמַהֲרַ״י (סי׳ קמה) וּמַהֲרַ״י וַיְיל (חי׳ דינין והלכות סי׳ לא) מְיַירֵי כְּשֶׁאוֹכֵל בְּחַדְרָ בְּפְנֵי עַצְמוֹ. וְאֵינוֹ נָכוֹן, עַיֵּן אֵלֶיהָ רַבָּה (שם סק״א). וּמְבֹאָר בְּבֵ״ח (סי״ג) וּבְשִׁיְרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי׳ תרעו הגה״ט סק״ג) דְּהַמִּשְׁתַּתֵּף צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ הִבָּרְכוֹת מֵהַמְבָרֵךְ, דְּאִם לֹא כֵּן צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הָרְאִיָּה). וְכָתַב רַשַׁ״ל (שם) הַמְדַקְדֵּק יַנִּיחַ בְּאֹרֶךְ כְּשִׁפּוּד שֶׁיִּהֵא כֻּלָּן שָׁוִין בַּשָּׂפָה הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח, וְיַתְחִיל בִּשְׂמֹאל וְיִפְנֶה לְיָמִין, וְכֵן פָּסַק הַבֵּ״ח (ס״ד), וְכֵן כָּתַב הַשַּׁ״ז (סק״ו) נָהֲגִתִּי בְּעַצְמִי הַדֶּרֶךְ הַיּוֹתֵר נָכוֹן לְסַדֵּר הַנֵּרוֹת בְּאֹרֶךְ סָמוּךְ לַפֶּתַח כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַשַׁ״ל, כְּדֵי שֶׁיְּהֵיוּ כָּל הַנֵּרוֹת בַּשָּׂפָה הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח, וְלִהְיוֹת הַמַּדְלִיק בְּכָל לַיְלָה בַּנּוֹסָף שֶׁהוּא יָמִין הַמְזֻמָּן בְּפָנֵי הָאָדָם, וְדִלְיכָא אַחַר כָּךְ עַד נֵר שֶׁאֵצֶל הַכֹּתֶל כֵּן נִרְאֶה לִי נָכוֹן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם. וּמַשֶּׁה מֹשֶׁה (סי׳ תתקפ) כָּתַב בְּשֵׁם רַשַׁ״ל שֶׁיַּנִּיחַ בְּתוֹךְ חֲלַל הַפֶּתַח כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַשַׁ״ל, כְּדֵי שֶׁיְּהֵיוּ כָּל הַנֵּרוֹת בַּשָּׂפָה הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח, וּלְהַדְלִיק בְּלֵילָה רִאשׁוֹנָה בַּנֵּר שֶׁאֵצֶל הַכֹּתֶל וּבְלֵיל שֵׁנִי יוֹסִיף לוֹ נֵר שֵׁנִי סָמוּךְ לוֹ לְבָרֵךְ, הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן ג׳, עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הַלָּכָה

לְהַתְחִיל בַּשָּׂפָה הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח, אֵין לָחוּשׁ לָזֶה, וְטַעַם הַדָּ״ח אוֹמְרִים שֶׁכְּתָבְתִּי בְּפָנִים עַיֵּן בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (ס״ק יד):

* **כְּדֵי לְהַפְנוֹת לְיָמִין.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ט). **וְדַעַת הַלְּבוּשׁ** (ס״ה) **וְהַשַּׁ״ז** (סק״ו) **דְּכִוָּנַת הַמַּרְא הָפְךְ מִזֶּה דְּהֵיינוּ שֶׁנִּגְלָךְ מִיָּמִין לִשְׂמֹאל.** [וּרְאִיַּת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) לְנֶגֶד שִׁיטָה זוֹ כְּבָר דָּחוּהָ הָאַחֲרוֹנִים עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ד)], **וּלְפִי זֶה פָּסַק הַטַּ״ז בְּאֹפֶן זֶה, דְּהֵיינוּ הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ מְזוּזָה שֶׁצָּרִיךְ לְסַדְּרָם מִשְּׂמֹאל הַכְּנִיסָה אֵצֶל הַכֹּתֶל, יְסַדְּרָם בְּשָׂפָה הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח וְיִתֵּן בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן הַנֵּר אֵצֶל הַפֶּתַח וּבְלֵילָה שֵׁנִיָּה יִתֵּן הַנֵּר הַנּוֹסָף לְצַד חֲלַל הַבַּיִת, דְּהֵיינוּ שֶׁהַנֵּר הַנּוֹסָף יִהְיֶה לִימִינוֹ וְנֵר הָרִאשׁוֹן יִהְיֶה לְשִׂמְאלוֹ, וְיַתְחִיל לְהַדְלִיק מִן נֵר הַנּוֹסָף וְיָמִין לְשִׂמְאל, וְכֵן בְּלֵילָה שְׁלִישִׁית כְּשֶׁמּוֹסִיף עוֹד נֵר יִהְיֶה הוּא לִימִינוֹ וְנֵרוֹת הָרִאשׁוֹנִים לְשִׂמְאלוֹ וְיַתְחִיל לְהַדְלִיק מִן נֵר הַנּוֹסָף וְיִלֵּךְ מִן יָמִין לְשִׂמְאל, וְכֵן בְּכָל לַיְלָה בְּשֶׁיּוֹסִיף נֵר הַנּוֹסָף יְדַלִּיק מִמְּנוּ וְיִלֵּךְ מִן יָמִין לְשִׂמְאל עַד שֶׁבְּלֵיל שְׁמִינִי הַנֵּר הַנּוֹסָף הוּא בְּקָצֶה הַשְּׁוָרָה לִימִינוֹ, וְיַדְלִיק גַּם כֵּן אוֹתוֹ בְּתְחִלָּה וְיִלֵּךְ מִן יָמִין לְשִׂמְאל, וְאִם כֵּן צָרִיךְ לַעֲמֹד אֲחוֹרָיו לְצָפוֹן וּפָנָיו לְדָרוֹם. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים** (משׁ״ז סק״ו) **שֶׁכָּתַב שֶׁהוּא נֶהְג כְּהַטַּ״ז. נִמְצָא שֵׁשׁ לָנוּ שֵׁשׁ שִׁיטוֹת, דַּעַת הַמְחַבֵּר, וְדַעַת רַשַׁ״ל** (בשו״ת סי׳ פה) **וְהַגְּרַ״א, וְדַעַת הַטַּ״ז, וְכָל אֶחָד יַעֲשֶׂה כְּמִנְהָגוֹ, וְאַף שֶׁבְּחַיֵּי** אָדָם (כלל קנד סכ״ג) לֹא נִזְכַּר כִּי אִם שִׁיטַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְשִׁיטַת הַמַּהֲרַשַׁ״ל, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְדַחוֹת גַּם כֵּן שִׁיטַת הַטַּ״ז אַחֲרֵי שֶׁהַפְּרִי מְגַדִּים וְהַדֶּרֶךְ הַחַיִּים (סדר הדלקת הנרות ס״א) הָעְתִּיקוּהוּ לַהֲלָכָה. **וְאֵין נִפְקָא מִינָּה בְּכָל זֶה בְּעֶצֶם הַמִּצְוָה דְּבְכָל גַּוְנֵי יוֹצֵא לְכוֹלֵי עָלְמָא, רַק לְעִנְיַן לְהַתְחִלָּה בְּאֵיזֶה מָקוֹם נָכוֹן יוֹתֵר לְהַתְחִיל לְהַדְלִיק מִמֶּנּוּ:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (יז) רַשַׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה), וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הַגְּרַ״א, שֶׁהוּא חוֹלֵק עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁיְּבָרֵךְ עַל הַנּוֹסָף, מִשּׁוּם דַּהֲלֹא זֶה אֵינוֹ אֶלָּא לְתַהֲדֵּר בְּיוֹתֵר וְנַיְחָ עִקַּר הַמִּצְוָה וְיִבָּרֵךְ עַל הָרִאשׁוֹן, וְגַם מִשּׁוּם פְּנוֹת לְיָמִין יְבַטֵּל עִקַּר הַמִּצְוָה טֶפַח הַסָּמוּךְ לַפֶּתַח. אֶלָּא הָעִקַּר שֶׁיַּתְחִיל בְּנֵר הַסָּמוּךְ לְהַפֶּתַח בֵּין מִדְּלִיק בִּימִין הַפֶּתַח אוֹ בִּשְׂמֹאל וְיִבָּרֵךְ כָּל הַלֵּילוֹת עָלָיו, וּבָזֶה **(מו)** חַיֵּי אָדָם (כלל קנד סכ״ג), כִּי בִּפְרִי חָדָשׁ הִסְכִּים לְהַמְחַבֵּר וְכֵן בְּתִשְׁבֹּרֶת חֻתָּם סוֹפֵר חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן קפ״ז, וְאֵין בָּנוּ כֹּחַ לְהַכְרִיעַ: **(מז)** מַשֶּׁה מֹשֶׁה (סי׳ תתקפ) בְּשֵׁם הַמַּהֲרַשַׁ״ל, וְהֶבְיאוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים: **(יז)** חַיֵּי אָדָם (שם) וּפְשׁוּט: **(יח)** שָׁם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מְבָרֵךְ עַל הַנּוֹסָף שֶׁהוּא מוֹרֶה עַל הַנֵּס, שֶׁהֲרֵי בְּתוֹסֶפֶת הַיָּמִים נִתּוֹסֵף הַנֵּס:

תרעז דִּין אַכְסַנַאי בַּחֲנֻכָּה. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]**אַכְסַנַאי** (ב) שֶׁאֵין מַדְלִיקִין עָלָיו בְּבֵיתוֹ, צָרִיךְ (ג) * **לָתֵת** (ד) **פְּרוּטָה** * **לְהִשְׁתַּתֵּף** * **עִמּוֹ** (ג) **בְּשֶׁמֶן** שֶׁל **נֵר חֲנֻכָּה.** (ה) [ב]**וְאִם יֵשׁ לוֹ** (ו) * **פֶּתַח** * **פְּתוּחַ**

א מִימְרָא דְּרַבִּי זֵירָא שַׁבָּת כ״ג (ע״א). ב מַקָּא דְּרַב הוּנָא שָׁם.

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ב) **פְּרוּטָה.** דִּיֵּק לוֹמַר פְּרוּטָה, לוֹמַר שֶׁאֵין צָרִיךְ הָאַכְסַנַאי לִתֵּן כָּל חֲצִי הוֹצָאוֹת הַנֵּרוֹת, רַק בְּפְרוּטָה דְּיָהֵיב לֵיהּ סָגִי, עַיֵּן בְּסֵפֶר גֵּן הַמֶּלֶךְ סִימָן מ׳. וְגַם בְּזְמַן הַזֶּה מַתָּר לְהִשְׁתַּתֵּף. דְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות ב). כָּתַב בְּתְשׁוּבַת רַשַׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה) שֶׁגַּם הַבַּחוּרִים צְרִיכִים לְהִשְׁתַּתֵּף, וְאֶפְשָׁר דְּדַוְקָא כְּשֶׁאוֹכֵל בִּפְנֵי עַצְמוֹ, אֲבָל אִם סָמוּךְ עַל שֻׁלְחָן בַּעַל הַבַּיִת בִּכְלַל בְּנֵי בֵּיתוֹ הוּא, וּמִדִּינָא אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַדְלִיק אֶלָּא אִם רוֹצֶה לִהְיוֹת מִן הַמְהַדְּרִין. מִי שֶׁפּוֹעֵד אֵצֶל חֲבֵרוֹ בְּאַקְרַאי, מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר שֶׁיַּלְךְ לְבֵיתוֹ וְיַדְלִיק, וְאִם אֵינוֹ רוֹצֶה לָזוּז מִשָּׁם, יְצַוֶּה לִבְנֵי בֵּיתוֹ שֶׁיַּדְלִיקוּ עָלָיו בְּבֵיתוֹ. ט״ז (סק״ב), עַיֵּן שָׁם. וּלְעִנְיַן סוּמָא, עַיֵּן סִימָן תרע״ה סָעִיף קָטָן ג׳ מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם: **(ג) בְּשֶׁמֶן.** וְצָרִיךְ הַבַּעַל הַבַּיִת לְהוֹסִיף מֵעַט שֶׁמֶן בִּשְׁבִילוֹ. בַּ״ח (ס״א), אַגַּדָּה (פ״ב סי׳ לב). וְכָתַב הָרַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״א סי׳ תקמב) שֶׁהוּא הַדִּין אִם הַבַּעַל הַבַּיִת מַקְנֶה לוֹ חֵלֶק בְּשֶׁמֶן בְּמַתָּנָה, שָׁרִי. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״א):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַשְּׁאָר, תְּשׁוּבָה אַפְשָׁר כָּל זְמַן שֶׁעוֹסֵק בְּהַדּוּר מִצְוָה יֵשׁ לוֹ לְבָרֵךְ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהַיְנוּ כָּל זְמַן שֶׁהוּא עָסוּק בְּהַדְלָקַת שְׁאָר הַנֵּרוֹת שֶׁהֵם הַדּוּר מִצְוָה כִּדְקַיְימָא לָן הַמְהַדְּרִים מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, שֶׁפִּיר מְבָרֵךְ, אֲבָל לְא מַיְירֵי אַחַר שֶׁהִשְׁלִים הַדְלָקַת כָּל הַנֵּרוֹת דְּאָז לֹא יְבָרֵךְ אַף שֶׁעֲדַיִן עָסוּק בָּהֶם. אִם לֹא שֶׁעוֹסֵק בְּתִקּוּן הַפְּתִילוֹת שֶׁיִּדּוּעַ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת דּוֹלֶקֶת בְּלֹא תִּקּוּן זֶה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בּוֹ תְּחִלָּה (יט) וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְהַעֲבִיר עַל הַמִּצְוֹת. וּלְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַנַּ״ל, גַּם בָּזֶה יְבָרֵךְ תָּמִיד עַל הַנֵּר הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא עִקַּר הַמִּצְוָה. וְנִרְאֶה (כ) דְּבָזֶה יַעֲמִיד (כא) הַנֵּר הָרִאשׁוֹן לְצַד שְׂמֹאל, וְאַחַר כָּךְ בְּכָל יוֹם מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ לְצַד יָמִין, וְהַהַדְלָקָה יִהְיֶה תָּמִיד בַּנֵּר שֶׁעּוֹמֵד בְּצַד שְׂמֹאל כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ, וּפוֹנֶה וְהוֹלֵךְ לְצַד יָמִין:

א (א) **אַכְסַנַאי וְכוּ׳.** וְהוּא הַדִּין (ב) הַבַּחוּרִים שֶׁלּוֹמְדִים שָׁלֹא בְּבֵיתָם צְרִיכִין לְהִשְׁתַּתֵּף עַל כָּל פָּנִים. (ג) וְדַוְקָא בְּבָחוּר שֶׁאוֹכֵל בִּפְנֵי עַצְמוֹ, אֲבָל אִם סָמוּךְ עַל שֻׁלְחָן בַּעַל הַבַּיִת הוּא בִּכְלַל בְּנֵי בֵּיתוֹ. וְהוּא הַדִּין (ג) מִשְׁרְתָיו, כֵּיוָן שֶׁהֵם סְמוּכִין עַל שֻׁלְחָנוֹ בְּקִבְיעוּת, מִדִּינָא אֵין צָרִיךְ לְהַדְלִיק, אֶלָּא אִם כֵּן רוֹצֶה לִהְיוֹת מִן הַמְהַדְּרִין: **(ב) שֶׁאֵין מַדְלִיקִין עָלָיו בְּבֵיתוֹ.** כִּי מִדִּינָא כְּשֶׁאִשְׁתּוֹ מַדְלֶקֶת נֵר חֲנֻכָּה בְּבֵיתוֹ הוּא יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּהַדְלָקָתָהּ אַף שֶׁהוּא בְּמָקוֹם רְחוֹק מִבֵּיתוֹ, וְאֵין צָרִיךְ שׁוּב לְהִשְׁתַּתֵּף אֲפִלּוּ בְּפְרִיטֵי. וְעַיֵּן בְּטַ״ז (סק״א) בְּשֵׁם רַשַׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה), דְּדַוְקָא (ד) כְּשֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּבֵרוּר שֶׁאִשְׁתּוֹ מַדְלֶקֶת עָלָיו, אֲבָל אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ יֵשׁ לוֹ לְהַדְלִיק וְגַם לְבָרֵךְ. וּמִסְּתָם זֶה (ה) מִי שֶׁלֹּא יָדַע שֶׁהִדְלִיקוּ עָלָיו וּבָא בְּאוֹתוֹ לַיְלָה לְבֵיתוֹ וּמָצָא שֶׁהִדְלִיקוּ עָלָיו צָרִיךְ לְהַדְלִיק, (ו) דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא יָדַע מִתְּחִלָּה מִסְּתָמָא הָיָה דַּעְתּוֹ לְהַדְלִיק בְּעַצְמוֹ וְלֹא לָצֵאת בְּשֶׁל אִשְׁתּוֹ, וּמִמֵּילָא חָל עָלָיו תַּקָּנַת חֲכָמִים, וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסי׳) שֶׁדַּעְתּוֹ בָּזֶה דִּידְלִיק בְּלֹא בְּרָכָה: **(ג) * לָתֵת פְּרוּטָה.** הַיְנוּ שֶׁאֵין צָרִיךְ הָאַכְסַנַאי לִתֵּן כָּל חֲצִי הוֹצָאוֹת הַנֵּרוֹת, רַק בְּפְרוּטָה סָגִי, (ז) דְּעַל יְדֵי זֶה מַקְנֶה לוֹ חֵלֶק בַּשָּׁמֶן. [וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ (ח) דְּצָרִיךְ הַבַּעַל הַבַּיִת לְהוֹסִיף מְעַט שֶׁמֶן בִּשְׁבִילוֹ חוּץ הַשִּׁעוּר שֶׁצָּרִיךְ לִתֵּן לְצָרְכָּךְ חֲצִי שָׁעָה בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ]. וְהוּא הַדִּין אִם בַּעַל הַבַּיִת (ט) מַקְנֶה לוֹ חֵלֶק בַּשָּׁמֶן בְּמַתָּנָה שָׁרִי, דְּהָוֵי כְּמִשְׁתַּתֵּף בִּפְרוּטָה. וּמִכָּל מָקוֹם אִם יֵשׁ לָאַכְסַנַאי נֵר, (י) נָכוֹן יוֹתֵר לְהַדְלִיק בְּעַצְמוֹ: **(ד) * לְהִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ.** הַיְנוּ (יא) אֲפִלּוּ אִם אוֹכֵל עַל שֻׁלְחָן בַּעַל הַבַּיִת לֹא אָמְרִינַן דְּכִבְנֵי בֵּיתוֹ דָּמֵי, וּמִדִּינָא דַּי בְּנֵר אֶחָד לְכֻלָּם, כֵּיוָן דְּאוֹרַחַ הוּא וְאֵינוֹ סָמוּךְ עַל שֻׁלְחָנוֹ בְּקִבְיעוּת, צָרִיךְ לְהִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ. וְצָרִיךְ הָאַכְסַנַאי לִשְׁמֹעַ הַבְּרָכוֹת מִבַּעַל הַבַּיִת [אַחֲרוֹנִים]: **(ה) וְאִם יֵשׁ לוֹ כוּ׳.** הַטַּעַם (יב) מִשּׁוּם חֶשְׁדָּא, שֶׁיִּחְשְׁדוּ אוֹתוֹ שֶׁלֹּא הִדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה. (יג) וַאֲפִלּוּ אִם הוּא יוֹדֵעַ שֶׁמַּדְלִיקִין עָלָיו בְּבֵיתוֹ לֹא מֶהֱנֵי:

(ו) * פֶּתַח פָּתוּחַ וְכוּ׳. אֲפִלּוּ (יד) הוּא פָּתוּחַ לְרוּחַ שֶׁפָּתַח בַּעַל הַבַּיִת

בְּאוּר הֲלָכָה

א * **לָתֵת פְּרוּטָה לְבַעַל הַבַּיִת.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״א) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּבָחוּר הַמְסוּבּ עַל שֻׁלְחַן בַּעַל הַבַּיִת דְּאִינוֹ צָרִיךְ לְהִשְׁתַּתֵּף,** הוּא מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ריש הסי׳), [וְאֵינוֹ מִדִּבְרֵי מַהֲרַשַׁ״ל (שו״ת סי׳ פה)]. **וְעַיֵּן בְּפְרִי חָדָשׁ דְּלִדְיֵדִיה בְּכָל גַּוְנֵי צָרִיךְ לְהִשְׁתַּתֵּף,** וּמַה שֶּׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם רְאָיָה מִדִּבְרֵי מַהֲרַ״י אֲבוּהַב (בביאורו לטור) בְּשֵׁם אַרְחוֹת חַיִּים (אות יד) לְעִנְיַן בֵּן הַסָּמוּךְ עַל שֻׁלְחַן אָבִיו, הַמְּאִירִי (שבת כג. ד״ה חכמי התוס׳) הֵבִיא בְּשֵׁם חַכְמֵי הַתּוֹסָפוֹת דְּגַם בָּזֶה צָרִיךְ לְהִשְׁתַּתֵּף, וְאַף לְהַמְּאִירִי שֶׁחוֹלֵק שָׁם עֲלֵיהֶם, עַל כָּל פָּנִים בְּדִינָא דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּנִדְאֵי מוֹדֶה לָהֶם דְּצָרִיךְ לְהִשְׁתַּתֵּף, עַיֵּן שָׁם בְּדִבְרֵיהֶם:

* **לְהִשְׁתַּתֵּף וְכוּ׳. וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לִזָּהֵר בִּשְׁתוּף זֶה שֶׁלֹּא יַדְלִיק זֶה לַיְלָה אַחַת וְזֶה לַיְלָה אַחֶרֶת, אֶלָּא יְהֵא הַשֶּׁמֶן מִשְׁתָּף בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, אוֹ יִתֵּן לוֹ פְּרוּטָה לְזַכּוֹת לוֹ חֵלֶק בְּכָל הַלֵּילוֹת,** [מְאִירִי (שם) בְּשֵׁם חַכְמֵי הַתּוֹסָפוֹת]:

* **עִמּוֹ וְכוּ׳. עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם אות ג׳ שֶׁכָּתַב, אִם שְׁנֵי בַּעֲלֵי בָּתִּים דָּרִים בְּחָדֵר אֶחָד וְאֵין סוֹמְכִין וְכָל אֶחָד אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ, צָרִיךְ עַיִּין אִם דַּי בְּשִׁתּוּף, דְּאִפְשָׁר דְּצָרִיךְ כָּל אֶחָד מִדִּינָא לְהַדְלִיק בִּשְׁלּוֹ,** וְאוֹרַחַ אֶפְשָׁר הֲקִלּוּ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וּבְאוֹת ח׳ הֵבִיא דְּחוֹלְקִין בָּזֶה הִלְבּוּשׁ** (ס״ג) **וְהַפְרִי חָדָשׁ,** וְעַיֵּן שָׁם בְּפְרִי חָדָשׁ הֵבִיא רְאָיָה לִדְבָרָיו מִדִּבְרֵי הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה בְּפֶרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת חֲנֻכָּה (ה״ד) דְּצָרִיךְ לְהַדְלִיק. אָמְנָם מִדִּבְרֵי הַשַּׂלְמֵי לָקֵט בְּהִלְכוֹת חֲנֻכָּה סִימָן קפ״ה בְּשֵׁם רַבּוֹתֵינוּ, מִפְּתִימַת דְּבָרָיו מַשְׁמַע דְּכֵיוָן שֶׁהֵם בְּבֵית אֶחָד דַּי בְּשִׁתּוּף:

* **פֶּתַח וְכוּ׳.** לְכָאוֹרָה כֵּיוָן דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם חֶשְׁדָּא דְּעוֹבְרִים וְשָׁבִים, אִם כֵּן בְּזִמְנֵינוּ דְּמַדְלִיקִין בִּפְנִים תּוֹ לֵיכָא חֶשְׁדָּא זוֹ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בַּהַגָּ״ה בְּסוֹף סִימָן תרע״א, וְאַמַּאי מַחְמִירִינַן בֵּישׁ לוֹ פֶּתַח פְּתוּחַ. אָמְנָם אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּמַהֲרַ״ל בְּסִימָן קמ״ה בְּהַפְךָ מִדְּבָרָיו, דְּמַשְׁמַע שָׁם בְּפַשְׁטוּת לְשׁוֹנוֹ דְּהָאִידָּנָא שֶׁמַּדְלִיקִין הַכֹּל בִּפְנִים בַּבַּיִת, עַל כֵּן כָּל אוֹרַח אֲפִלּוּ יָדַע בְּוַדַּאי שֶׁמַּדְלִיקָה אִשְׁתּוֹ בְּבֵיתוֹ בַּעֲבוּרוֹ, מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְהַדְלִיק בְּאַכְסַנְיָא לְצַעְמוֹ, דְּמִי יוֹדֵעַ בְּאַכְסַנְיָא שֶׁהוּא נָשׂוּי וְאִשְׁתּוֹ מַדְלֶקֶת עָלָיו בְּבֵיתוֹ, וְאֶתּוֹ לְמֵיחְשְׁדֵיהּ שֶׁאֵינוֹ מַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה. וְגַם מוּכָח שָׁם בְּתְשׁוּבָה שֶׁמַּהֲרַ״ל עַצְמוֹ כְּמַהֲרַ״ל וְוַיְיל (חי׳ דינין והלכות סי׳ לא) דְּהַשְׁתָּא רוּבָּא דְּעָלְמָא אֵין מִשְׁתַּתְּפִין, מִפְּנֵי שֶׁהַמִּנְהָג הוּא שֶׁכָּל אֶחָד מַדְלִיק לְעַצְמוֹ וְאֶתּוֹ לְמֵיחְשְׁדֵיהּ, (וְאַף דְּאִפְשָׁר דְּאַנְשֵׁי הַבַּיִת יְדָעוּ שֶׁנִּשְׁתַּתֵּף עִם בַּעַל הַבַּיִת בְּשֶׁמֶן, לֹא נִתַּן דִּבְרֵינוּ לְשַׁעוּרִין). וּמִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה עַל הָרַמַ״א מִמַּה נַּפְשָׁךְ, אִי סְבִירָא לֵיהּ כְּמַהֲרַ״ל דְּהַשְׁתָּא מִפְּנֵי שֶׁמַּדְלִיקִין בִּפְנִים גָּרַע טָפֵי, הָיָה לוֹ לְהַגִּיהַּ דְּבֵימֵינוּ אֲפִלּוּ אֵין פֶּתַח פְּתוּחַ לְהַדְלִיק לְעַצְמוֹ, וְאִי לֹא סְבִירָא לֵיהּ כְּסִבְרַת מַהֲרַ״ל הָיָה לוֹ לְהָקֵל אֲפִלּוּ פֶּתַח פְּתוּחַ, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

* **פָּתוּחַ. מִסְתַּפְקָנָא אִם מֵיירֵי אֲפִלּוּ אֵין הַבַּיִת חָלוּק מִתּוֹכוֹ אֶלָּא שֶׁהָאוֹרַחַ יֵשׁ לוֹ פֶּתַח פָּתוּחַ מִבַּיִת לַחֲצַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים מֵרוּחַ אֶחָד דְּמִקִּילִינַן לְעֵיל בְּסִימָן תרע״א בְּסוֹפוֹ, הָכָא חֲמִיר טְפֵי מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְנוּ:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מש״ז סק״א)]. בְּגִדֵּי יֶשַׁע (ריש הסי׳): **(ו)** חַיֵּי אָדָם (כלל קנד סל״ב) וְכֵן כָּתַב בְּמִאִירִי (שבת כג. ד״ה חכמי התוס׳): **(ז)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א) וְדָרְךְ הַחַיִּים (שם ס״ב), דְּלֹא כְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) שֶׁצָּרִיךְ לִתֵּן בִּשְׁבִילוֹ כְּשִׁעוּר חֲצִי שָׁעָה, וְהַפְּרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּאֵין צָרִיךְ לְהוֹסִיף כְּלָל: **(ח)** מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״א סי׳ תקמב). **וְלִכְאוֹרָה הַבָּנוּהָ בְּאֶחָד מִדְּרָכֵי הַקִּנְיָן וְלֹא בַּאֲמִירָה בְּעָלְמָא:** **(י)** לְצֹאת דַּעַת מַהֲרַ״י וְוַיְיל (חי׳ דינין והלכות סי׳ לא) שֶׁכָּתַב דְּכֵיוָן שֶׁהַמִּנְהָג בְּעָלְמָא לְהִיוֹת מִן הַמְהַדְּרִין נֵר לְכָל אֶחָד, אִתּוֹ לְחָשְׁדוּ שֶׁלֹּא הִדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה [אֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) וְדָרְךְ הַחַיִּים (שם סעיפים א־ב)]: **(יא)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג), וְכֵן כָּתַב הַמְּאִירִי (שם): **(יב)** פּוֹסְקִים: **(יג)** טוּר, וְכֵן מְבֹאָר בְּרָמַב״ם (פ״ד מה׳ ה״א), וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ קִצֵּר בְּדָבָר, [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב)]. וּבְמְאִירִי (שם ד״ה אכסנאי) הֵבִיא דַּעוֹת בָּזֶה, וּפְשׁוּט דְּאֵין לָזוּז מִדִּבְרֵי הַטּוּר וְהָרַמְב״ם, וְכֵן הֶעְתִּיק הַב״ח (ס״א) לְהַחְמִיר: **(יד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב), וְרוֹצֶה לוֹמַר דְּאִינוֹ דּוֹמֶה לְחָצֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים מֵרוּחַ אֶחָד דְּמִקִּילִינַן לְעֵיל בְּסִימָן תרע״א בְּסוֹפוֹ, הָכָא חֲמִיר טְפֵי מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְנוּ:

(יט) וּלְאַפּוּקֵי שֶׁלֹּא יַעֲמֹד נֶגֶד הַנֵּרוֹת הַקּוֹדְמִין וְיִשְׁכַּל יָדוֹ נֶגֶד הַנֵּרוֹת הָאֲחֲרוֹנוֹת, וּכְקַשִּׁיתַ הַט״ז (שם): **(כ)** וְהַטַּעַם, כֵּיוָן שֶׁבְּלָאו הָכִי אֵינוֹ סָמוּךְ לַפֶּתַח, מוּטָב שֶׁיַּעֲשֶׂה כֵּן כְּדֵי לְקַיֵּם גַּם מַה שֶּׁאָמְרוּ כָּל פִּנּוֹת שֶׁאַתָּה פּוֹנֶה וְכוּ׳: **(כא)** **וְעַל כֵּן לְפִי הַמְּאֹר לְעֵיל בְּסִימָן תרע״א** (ס״ז) **שֶׁצָּרִיךְ לְסַדֵּר הַנֵּרוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב, מְמֵילָא לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ צָרִיךְ לַעֲמֹד הַשַּׁלּוּחַ צְבוּר הַמַּדְלִיק אֲחוֹרָיו לְדָרוֹם וּפָנָיו לְצָפוֹן, וּלְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים אֲחוֹרָיו לְצָפוֹן וּפָנָיו לְדָרוֹם:**

א (ג) **וְאִם יֵשׁ לוֹ כוּ׳.** הַטַּעַם (כב) מִשּׁוּם חֶשְׁדָּא, שֶׁיִּחְשְׁדוּ אוֹתוֹ שֶׁלֹּא הִדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה. (כג) וַאֲפִלּוּ אִם הוּא יוֹדֵעַ שֶׁמַּדְלִיקִין עָלָיו בְּבֵיתוֹ לֹא מֶהֱנֵי:

(ו) * פֶּתַח פָּתוּחַ וְכוּ׳. אֲפִלּוּ (כד) הוּא פָּתוּחַ לְרוּחַ שֶׁפָּתַח בַּעַל הַבַּיִת

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah